

*Ми їстимось за те, чому
немає цін в усьому світі —
за Батьківщину.*
О. Довженко

Наукові інновації та передові технології

СЕРІЯ "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ"

СЕРІЯ "ЕКОНОМІКА"

СЕРІЯ "ПРАВО"

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська
Асамблея докторів наук із державного управління»**

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Наукові інновації та передові технології»

*(Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*

Випуск № 2(16) 2023

Київ – 2023

**Public scientific Organization «Ukrainian Assembly of
Doctors of Sciences in Public Administration»**

within the work of the Publishing Group «Scientific Perspectives»

«Scientific innovations and advanced technologies»

*(Series «Public Administration», Series «Law», Series «Economics»,
Series «Psychology», Series «Pedagogy»)*

Issue № 2(16) 2023

Kyiv – 2023

ISSN 2786-5274 Print

УДК 001.32:1 /3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-2\(16\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-2(16))

**«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Державне управління»,
Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»):
журнал. 2023. № 2(16) 2023. С. 425.**

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 06.02.2023, № 2/2-23)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ № 24962-14902Р від 13.09.2021 р.

Журнал видається за наукової підтримки: Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Асоціація науковців України», громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 № 1290 журналу присвоєно категорію "Б" із права.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2022 № 89 журналу присвоєно категорію "Б" із педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та державного управління

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу у галузях державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та його інтеграції у світовий науковий простір, шляхом оприлюднення результатів наукових досліджень.

Головний редактор

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- **Балахтар Катерина Сергіївна** - доктор філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов Національного університету ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Бахов Іван Степанович** — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Бельська Тетяна Валентинівна** - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- **Гбур Зоряна Володимирівна** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шурика (Київ, Україна)
- **Дацій Олександр Іванович** — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- **Дегтяр Олег Андрійович** — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)

- *Журавльова Лариса Петрівна* — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
- *Заячківська Оксана Василівна* - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- *Льбіна Анастасія Олександрівна* - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- *Ічанська Олена Михайлівна* - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- *Кайдашев Роман Петрович* — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- *Каламаж Руслана Володимирівна* - доктор психологічних наук, професор, проректор з навчально-виховної роботи Національного університету «Острозька академія» (Рівне, Україна)
- *Кардаш Оксана Любомирівна*, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- *Коваленко Олена Михайлівна* - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
- *Корнієнко Петро Сергійович* - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
- *Кошова Світлана Петрівна* — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна)
- *Кравчук Володимир Миколайович* — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- *Кравчук Людмила Степанівна* - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інститут соціальних технологій Університет "Україна" (Хмельницький, Україна)
- *Литвиненко Віктор Іванович* — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Навчального наукового інституту права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- *Лич (Назарук) Оксана Миколаївна* - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- *Марушева Олександра Анатоліївна* - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
- *Міхальський Томаш* — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- *Мізюк Вікторія Анатоліївна* – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмайльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- *Миргород-Карпова Валерія Валеріївна* - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- *Новак-Каліяєва Лариса Миколаївна* — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- *Орлова Наталія Сергіївна* — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- *Павлов Костянтин Володимирович* — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- *Пагута Тамара Іванівна* - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, директор Інституту педагогічної освіти Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янука» (Рівне, Україна)
- *Помиткін Едуард Олександрович* — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
- *Помиткіна Любов Віталіївна* — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- *Приходькіна Наталія Олексіївна* - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- *Сапожніков Станіслав Володимирович* - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна)
- *Сопілко Ірина Миколаївна* - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- *Титко Анна Василівна* — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- *Трушкіна Наталія Валеріївна* - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва Інституту економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
- *Турчинова Ганна Володимирівна* — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- *Федоренко Владислав Леонідович* — доктор юридичних наук, професор, DgHb - доктор хабілітований наук правничих (Польська академія наук), Заслужений юрист України, директор Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- *Хохліна Олена Петрівна* — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- *Чернуха Надія Миколаївна* — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- *Чумак Оксана Володимирівна* - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- *Якимчук Аліна Юріївна* — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- *Яковицька Лада Савелівна* — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Державне управління»

Бублій М.П., Кокорєв В.В. <i>СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ</i>	11
Бублій М.П., Ломака О.О. <i>СТРАТЕГІЧНІ КОМПОНЕНТИ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНУ</i>	21
Грєхов В.А. <i>СУСПІЛЬНО-ЦІННІСНИЙ КОНФЛІКТ В УКРАЇНІ ЩОДО ЧЛЕНСТВА В НАТО</i>	33
Дєгтяр А.О. <i>ПРОБЛЕМИ ФІСКАЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ</i>	43
Довгань Л.І. <i>ПРОТИДІЯ ЗАХВОРЮВАННЮ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ</i>	54
Ковальський Д.В. <i>ПРОФІЛЬ БЕЗПЕКИ ПОСАДИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ КАДРОВИХ РИЗИКІВ В ОРГАНІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	68
Крамаренко С.Б. <i>КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ</i>	78
Марченко Р.В. <i>ДИСКУРСНЕ ПОЛЕ ПРОБЛЕМАТИКИ ФОРМУВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ І ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ</i>	87
Мулик К.Т. <i>МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ</i>	98
Нагорняк М.М. <i>КРАЦІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ</i>	109
Торічний В.О. <i>НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ІНТЕГРОВАНОМУ УПРАВЛІННІ КОРДОНАМИ УКРАЇНИ</i>	118

СЕРІЯ «Право»

- Куртакова Г.О.** 126
*ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТРИСТОРОННЬОЇ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА РАДИ*
- Правдюк А.Л.** 133
*РОЗВИТОК ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО
СУСПІЛЬСТВА*

СЕРІЯ «Економіка»

- Дикий А.П., Барановська Т.В.** 148
*МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В СИСТЕМІ
ГАРАНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ*
- Зеленська Л.Д., Гречаник О.Є.** 169
*РЕФЛЕКСИВНИЙ ПІДХІД ДО МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА
ОСВІТНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ*
- Петрищенко Н.А., Ажаман І.А., Євдокімова О.М.** 179
*ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ТА ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ
ПІДПРИЄМСТВА*
- Правдюк М.В.** 190
*ПІЛЬГИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В
УКРАЇНІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ*
- Турчіна С.Г.** 203
*УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ – ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОЕКТНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ*

СЕРІЯ «Педагогіка»

- Dyshleva S.M., Dyshleva H.V., Sabitova A.P.** 213
*METHODS OF TEACHING STUDENT OF ECONOMICS ENGLISH BUSINESS
LANGUAGE BASED ON IMMERSION TECHNOLOGY*
- Rzaev Vahid** 225
*THE HISTORY OF THE STRUGGLE FOR THE SECULAR EDUCATION OF
GIRLS IN NAKHCHIVAN (LATE 19TH CENTURY, EARLY 20TH CENTURY)*

УДК 340.12

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-2\(16\)-133-147](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-2(16)-133-147)

Правдюк Андрій Леонідович кандидат юридичних наук, доцент кафедри права, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна 3, м. Вінниця, 21000, тел.: (097)330-72-40, <https://orcid.org/0000-0002-5248-8111>

РОЗВИТОК ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Анотація. В статті розглядається сутність інформаційних прав людини у сучасному суспільстві, виділено основні інформаційні права і свободи людини та громадянина та окреслено рівень їх практичної реалізації. Розвиток засобів масової комунікації, інформатизація суспільства, а за сучасних умов і суттєве збільшення долі дистанційної взаємодії сприяють посиленню ролі соціальних мереж як платформи для формування громадської думки, взаємодії із суб'єктами політики, бізнесу тощо. Висвітленню проблеми глобалізації як світового процесу, її впливу на сферу прав людини. Проаналізовано фактори взаємодії між глобалізаційними змінами та правами людини у сучасному суспільстві. Виокремлено ряд проблем реалізації безпечного інформаційного середовища. Гарантії прав і свобод людини щодо інформаційної сфери належать до найважливіших засад формування правової держави та громадянського суспільства. Розвиток методів обміну і поширення інформації, зумовлений безпрецедентними темпами науково-технічного прогресу в галузі телекомунікаційних технологій, привів до виникнення практично необмежених можливостей інформаційного впливу на всі сфери життя сучасної людини. Із розвитком інформаційного суспільства сприйняття інформації виключно як відомостей про щось або когось у світі перестало відображати її соціальне значення. Зважаючи на глибоку інформатизацію сучасного життя і загальне визнання пріоритетів інформаційного суспільства, інформаційні права людини мають значення не тільки як певна сукупність правомочностей, а й як пріоритетний життєво важливий інтерес, реалізація якого визначально впливає на життєдіяльність сучасної людини. Об'єктом інформаційних прав необхідно розглядати не стільки інформацію як відомості, скільки інформацію як знання, що визначає і відповідні шляхи захисту таких прав.

Ключові слова: глобалізація, права людини, інформаційні технології державна політика, цифрові права, Інтернет, краудсоринг.

Pravdiuk Andrii Leonidovych Candidate of Law Sciences, Associate Professor of the Department of Law, Vinnytsia National Agrarian University, Sonyachna St., 3, Vinnytsia, 21000, tel.: (097)330-72-40, <https://orcid.org/0000-0002-5248-8111>

DEVELOPMENT OF HUMAN RIGHTS IN THE CONDITIONS OF THE INFORMATION SOCIETY

Abstract. The article examines the essence of human information rights in modern society, highlights the main information rights and freedoms of a person and citizen, and outlines the level of their practical implementation. The development of mass communication means, the informatization of society, and under modern conditions and a significant increase in the share of remote interaction contribute to the strengthening of the role of social networks as a platform for forming public opinion, interaction with subjects of politics, business, etc. Highlighting the problem of globalization as a world process, its impact on the sphere of human rights. The factors of interaction between globalization changes and human rights in modern society are analyzed. A number of problems of implementing a secure information environment are highlighted. Guarantees of human rights and freedoms in the information sphere belong to the most important foundations of the formation of a legal state and civil society. The development of methods of information exchange and distribution, due to the unprecedented pace of scientific and technical progress in the field of telecommunication technologies, has led to the emergence of practically unlimited opportunities for informational influence on all spheres of life of a modern person. With the development of the information society, the perception of information exclusively as information about something or someone in the world ceased to reflect its social significance. Taking into account the deep informatization of modern life and the general recognition of the priorities of the information society, human information rights are important not only as a certain set of powers, but also as a priority vital interest, the implementation of which has a decisive impact on the life of a modern person. The object of information rights should be considered not so much information as information, but information as knowledge, which determines the appropriate ways of protecting such rights.

Keywords: globalization, human rights, information technologies, state policy, digital rights, Internet, crowdsourcing.

Постановка проблеми. Реалії сьогодення свідчать про істотне збільшення можливостей реалізації конституційних прав на інформацію та свободу інформаційної діяльності. Громадяни мають можливість у будь-який час та з будь-якого місця планети бути в інформаційній взаємодії як усередині країни, так і з зовнішнім світом. Інформаційна інфраструктура глобально розвивається, тому бути осторонь цих процесів, це повернення у минуле сторіччя. Ми глибоко переконані, що інформаційний вакуум, неможливість аналізу та поширення інформації це стовісоткове перетворення населення на людиноподібну масу яка немає власних думок, мислення та прагнення до розвитку. Громадяни на таких територіях перетворюються на примітивних істот з мінімальними потребами, де єдиновірною інформацією, яка не може бути піддана сумніву, це та що є вигідною для правлячої еліти.

На нашу думку інформація, розвиток інформаційних прав громадян, розвиток держави як організації влади, ефективне управління неможливе без сучасних комунікацій. Інформаційне суспільство являє собою реальність сьогодення, а захист інформаційних прав людини має стати одним із пріоритетних напрямків діяльності держави.

Протягом усієї історії людства завжди виникало питання побудови ефективної та оптимальної форми політичної організації яка відповідала б вимогам часу, що могла б розвиватись, ефективно діяти з врахуванням новітніх можливостей, інновацій у всіх можливих сферах. Суспільні комунікації сьогодення це не тільки обмін науки, чи інших знань, це обмін інформації.

Глобалізація, яка пронизує всі сторони людської діяльності, в т. ч. державу і право, не залишила місця колишнім домінантам, на яких базувалося функціонування держави. Інтеграція в праві, що знаходить свій вияв в явищах гармонізації та уніфікації, ставить перед сучасними державами принципово нові завдання. В результаті сучасна національна держава видозмінюється під впливом двох протилежних тенденцій, що ведуть, з одного боку, до його «ослаблення», з іншого боку, до його «посилення». Знаменням часу стала комунікація – прискорення фізичного переміщення, а також обміну ідеями, інформацією, цінностями, моделями способу життя [1].

У той же час глобалізаційні процеси змінюють статус людини як суб'єкта правової дійсності. В основі такої зміни лежить уявлення про необхідність активності й цілеспрямованості людини в напрямі самореалізації у різного роду сферах індивідуального та суспільного життя. Особливо значним постає розвиток сфери прав і свобод людини та громадянина, обсяг яких розширюється, а зміст – поглиблюється. Окрім вищенаведеного, необхідно врахувати, що сучасна глобалізаційна епоха визначає орієнтири поведінки з інформацією. Остання переважно поширюється через мережу Інтернет, яка має безмежні простори. Вказане активно впливає на сферу цінностей, котрі значною мірою починають все більше отримувати своє змістовне підґрунтя через ЗМІ, Інтернет-канали тощо. Максимальна долученість сучасної людини до системи «Інтернет» сприяє розширенню віртуального простору, що існує паралельно з об'єктивною дійсністю. При цьому віртуальна реальність все більше домінує. Завдяки такому активному розповсюдженню інформації формується окремий правовий інститут – інформаційне право, що передбачає, серед іншого, захист персональних даних особи [2].

Відповідно стрімкий розвиток сучасного інформаційного суспільства спричинює появу нових прав (цифрових), які не існували до появи Інтернет-мережі та які вчені відносять до переліку четвертого покоління прав людини. Серед них, зокрема: право на доступ до Інтернет-мережі, право на свободу слова в Інтернеті, право на забуття, право на цифрову смерть та інші. До

прикладу, право на цифрову смерть закріплене французьким Законом про цифрову республіку від 2016 року. Подібно до заповіту, особа має право на виконання її волі щодо подальшої долі своєї персональної інформації, що опублікована онлайн після смерті надавачами відповідних послуг. У такий спосіб права особи в деякій мірі «продовжуються» [3].

Розвиток інформаційного суспільства на сучасному етапі активного впровадження інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних технологій, доступу до транскордонних інформаційних систем, доступності різних видів інформації є новим етапом розвитку людської цивілізації. Інформація сьогодні є реальною силою, яка відчутно впливає на розвиток держави, суспільства, особистості. Водночас поряд зі значними позитивними змінам з'являються нові виклики та загрози для людини, держави, національної безпеки тощо [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різномічні аспекти права людини на інформацію досліджували А. Д. Андреев, Браун, В. Дрейк, Д. Дубов, Р. Йоргенсен, В. Брижко, Б. Кормич, А. Марушак, А. Пазюк, В. Сєрьогін, В. Цимбалюк, А.Правдюк та інші вчені.

Метою статті є дослідження забезпечення та розвитку прав людини в умовах інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу. Право на інформацію є фундаментальним правом, яке забезпечує всебічний розвиток особистості, повноцінне функціонування правової держави та демократії, формування громадянського суспільства. У сучасному світі наявність чи відсутність цього права в людини є показником рівня демократичності держави, цивілізованості суспільства, дотримання та захисту загально визнаних прав і свобод людини і громадянина [5].

Людина – це вільна істота, яка апіорі володіє свободою діяльності та поведінки, має свободу вибору, навіть щодо власного життя, оскільки вона може обирати між життям і смертю. Проте людина як жива істота не може існувати поза суспільством, але кожен індивід має власну кількість свободи, тому стає необхідним знайти спільний для всіх вимір громадянської свободи, в межах якого реалізовувалась би особиста свобода [6].

На всіх рівнях життя сучасної людини від глобальної політики до побутової повсякденності, за останні кілька десятиліть відбулися кардинальні зміни. У цій новій дійсності критично важливим є не лише факт появи нового інформаційно-комунікаційного поля, яке радикально перетворило звичну інфраструктуру соціального життя, але й вибухове зростання швидкості змін, викликаних проривним розвитком цифрових технологій. Унікальність пережитого історичного моменту полягає у тому, що докорінні зміни відбуваються в режимі реального часу, створюючи при цьому як небувалі можливості, так і проблеми, з якими людство досі ніколи ще не стикалося у своїй історії [7, с 23].

Потужний розвиток людства (в тому числі й у науково-технічній сфері), процеси глобалізації, зміна ціннісних орієнтирів у суспільстві активним чином сприяють формуванню нових уявлень про суспільні відносини. Завдяки цьому трансформації піддається право як суспільний інститут, воно стає більш динамічним, уніфікованим, інтегрованим, права і свободи людини розширюються, поглиблюється їх тлумачення [2].

Зміна цінностей є завжди процес еволюційний, що передбачає їх формування залежно від історичного й культурного становища людини й суспільства певної епохи. Завдяки такій еволюційності найбільш ефективні й придатні для життя у конкретних умовах цінності зберігають свою роль, а менш «стійкі» відходять. Таким чином, доречно зауважити, що кожен період людської історії у контексті цінностей є періодом «боротьби» традиціоналізму та новацій (модерності). При цьому, як зазначають, негативний вплив глобалізації на ціннісні установки полягає в тому, що цінності набувають суто умовного характеру, легко піддаються змінам. Як наслідок – формується ціннісний релятивізм, за яким усі цінності визнаються рівноцінними, а критерії їх оцінки поступово набувають відносного характеру

Під впливом глобалізації змінюється вся система соціальних відносин, правова сфера та більшість правових явищ. Права людини безпосередньо пов'язані з соціальним буттям, тому глобалізаційні виклики також впливають на вказаний інститут. Вже можна стверджувати про встановлення нових прав людини та розширення їх змісту. Якщо розглядати їх за допомогою математичної методології, то йдеться про так зване «четверте покоління» прав людини [8].

А. Венгеров зазначає: «Четверте покоління – це правова відповідь викликам XXI століття, коли мова піде вже про виживання людства як біологічного виду, про збереження цивілізації, про подальше космічної соціалізації людства. Народжується нове, четверте покоління прав і, відповідно, виникають міжнародно-правові процесуальні інститути, які забезпечують ці права. Формується міжнародне гуманітарне право, світський гуманізм стає однією з віх у моральному розвитку суспільства» [9].

Якщо XIX століття називали століттям виробництва, XX – століттям управління, то XXI століття, зауважує І. В. Арістова, дійсно є століттям інформації, а інформаційні процеси постають предметом свідомої, цілеспрямованої та науково обґрунтованої діяльності. Право при цьому відіграє вагомe значення у свідомому проектуванні інформаційних процесів, за допомогою якого не лише регулюються відносини, що складаються, але й відбувається розширення сфери інформаційної діяльності, яке зумовлено суспільними потребами. Тим самим право позначається на втіленні інформаційних процесів, визначаючи та підтримуючи ті напрями, які формують інформаційне суспільство [10].

В інформаційному просторі спостерігаються тенденції до трансформації представлення особистості в її віртуальній формі, яка виконує завдання необхідної адаптації у мінливих інформаційних потоках глобального цифрового простору.

В умовах сучасного розвитку суспільства цифровізація людини є важливою умовою соціальної адаптації до нових викликів постмодерного світу. Термін “цифрова людина” вперше використаний у 2001 році американським письменником Марком Пренскі для позначення людей, що народилися після цифрової революції, які живуть в оточенні комп’ютерів, відеоігор, плеєрів, відеокамер, мобільних телефонів (смартфонів), мереж тощо і які звикли отримувати інформацію через цифрові канали, і усе перераховане стає невід’ємною частиною їх життя. У 2007 році американські підприємці Джош Спір і Аарон Дігнан ввели в обіг поняття Born Digital (“цифрові від дня свого народження”), яке згодом трансформувалося у Digital Generation (“цифрове покоління”) [11, с 11].

На думку Леонової Л. оптимальним визначенням глобалізації у сфері прав людини може бути визнання універсального статусу прав людини, закріплення прав і свобод людини та їх захисту на міжнародному рівні. Людство давно усвідомило необхідність закріплення основних прав людини з метою їх забезпечення всіма державами світу. В свою чергу хочемо наголосити на тому, що інформаційний простір не має кордонів, він є спільний для усього людства загалом. Ми усвідомлюємо що певні країни світу намагаються ізолювати своїх громадян, створити для них паралельну інформаційну реальність, як приклад росія, Північна Корея, про те з часом достовірна інформація стане доступною і в цих країнах.

В контексті сьогодення варто зазначити, що інколи обмеження доступу до інформації носить характер забезпечення національної безпеки держави, особливо в умовах війни в Україні. З введенням воєнного стану Україна частково відступає від зобов’язань за статтею 10 Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, що встановлює право на свободу вираження та доступ до інформації, керуючись частиною 1 статтею 15 Конвенції, яка дозволяє вживати заходів, що відступають від зобов’язань за Конвенцією, під час війни або іншої суспільної небезпеки, яка загрожує життю нації, але виключно в тих межах, яких вимагає гострота становища, і за умови, що такі заходи не суперечать іншим її зобов’язанням згідно з міжнародним правом [12].

Зокрема в умовах воєнного стану державою можуть бути запроваджені такі заходи інформаційної безпеки: впроваджено контроль за змістом і поширенням інформації з метою обмеження або недопущення неправдивої інформації або інформації, оприлюднення якої може завдати шкоду життю та здоров’ю людини, національній безпеці держави; обмежено інтернет-провайдерами доступ до інформаційно-пропагандистських ресурсів ворога на

території України; врегульовано роботу постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, поліграфічних підприємств, видавництв, телерадіоорганізацій, телерадіоцентрів та інших підприємств, установ, організацій і закладів культури та засобів масової інформації, а також використання місцевих радіостанцій, телевізійних центрів та друкарень для військових потреб і проведення роз'яснювальної роботи серед військ і населення; заборонено роботу приймально-передавальних радіостанцій особистого і колективного користування та передачу інформації через комп'ютерні мережі [13].

Юридична природа права на свободу ґрунтується на розумінні, що кожна людина народжується вільною і має право вільно обирати для себе характер і спосіб спілкування з зовнішнім світом, людьми, природою, за власним розумінням будувати світ, який її безпосередньо оточує, здійснювати на свій розсуд будь-які дії, в тому числі – дії, пов'язані із збиранням, зберіганням, поширенням інформації тощо, які не суперечать закону. Ст. 29 Конституції України гарантує право кожної особи на свободу, а за ст. 21 Конституції всі люди є вільними [14].

Таким чином, право громадянина на особисту свободу розуміється і як забезпечена можливість вимагати за судом припинення дій особи, якщо ці дії обмежують особисту свободу громадянина, а саме – свободу на отримання, зберігання, розповсюдження інформації. Право на особисту свободу – це і відповідна міра дозволеної поведінки громадянина розпоряджатися собою, відомою йому інформацією, своїми вчинками тощо. Свобода включає у себе фізичну, економічну, політичну та індивідуальну свободу. О.В Кохановська додає до цього переліку також інформаційну свободу, під якою слід розуміти можливість вільно розпоряджатися відомою особі інформацією [15].

Права людини є наднормативною формою взаємодії людей, упорядкування їхньої поведінки та координації діяльності, вони є також засобом подолання протиріч і конфліктів. вперше на міжнародному рівні закріплення інформаційних прав людини відбулося в ст. 12, 18 та 19 загальної декларації прав людини, що в принципі відтворено і в основному законі нашої держави – Конституції України [16].

Сукупність норм, які закріплені законом і реалізують інформаційну свободу особи, називають інформаційними правами. Варто зазначити, що про інформаційні права в чистому вигляді людство заговорило відносно нещодавно, адже вони вважаються правами четвертого покоління прав людства. Ці права ще часто виокремлюють в комплекс віртуальних прав. Як зазначає Маляренко Т. безпека людини і права людини є тісно пов'язаними. Вона базується на забезпеченні прав людини, а також враховує права людини “третього покоління”, в тому числі право на розвиток і право на мир [17, с. 17].

К.Р. Калюжний зазначив, що, як довів час і розвиток суспільства, та і світу в цілому, на розвиток інформаційних прав людини впливає багато різних

факторів. це і розвиток жорсткої конкуренції та ринку інформаційних товарів і послуг, значний цифровий розрив, зіткнення і ломка законодавства країн через зникнення географічних і геополітичних меж держав у рамках інформаційних мереж та багато інших. усі ці обставини вимагають розроблення нового системного підходу до інформаційних прав громадянина, адже вони можуть стати важливим інструментом для зближення не тільки країн, а і цивілізацій [18, с. 56]. Інформація є цінністю сучасного світу, вона створюється, перебуває в обігу, застосовується в усіх сферах діяльності, забезпечує виконання багатьох функцій та завдань, що є перед різними суб'єктами інформаційних відносин.

Відображаючи реальну дійсність, вона впливає на всі напрями суспільної та державної діяльності. З появою нових, інформаційних технологій, заснованих на впровадженні нанотехнологій, засобів електронного зв'язку, систем телекомунікацій, інформація стає постійним та необхідним атрибутом будь-яких суспільних відносин.

Використання цифрових технологій породило процеси революційних перетворень в сучасному суспільстві – так звану цифрову революцію, цифрову трансформацію суспільних відносин, яка виражається в застосуванні сучасних цифрових технологій в різних сферах діяльності людини і як фактор динамічного розвитку привела до створення цифрової економіки, формування інститутів цифрового права, нової конфігурації соціальних відносин на базі використання соціальних мереж, Інтернету, інших інформаційно-комунікаційних технологій [19].

Технології дають життю потенціал для досі небувалого розквіту. Таким чином, процес включення алгоритмів і плодів інформаційно-комунікаційних технологій у формальному сенсі акумулює найрізноманітніші прогнози й спостереження, що виправдовує ступінь суттєвості цифровізації. Їхня імплементація є вкрай стрімкою та надзвичайно активно проявляється в будь-якій галузі: від менеджменту до промислового виробництва. Автоматизовані бази даних та комп'ютерні боти завойовують ринки й трансформують суспільство, а між тим робити їм це вдається завдяки попиту й залежності певних сфер від опцій ІКТ [20, с. 110].

Сучасний світ дуже стрімко розвивається під впливом інновацій у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. Управління державами, містами і громадами, комунікація влади і мешканців все більше здійснюється з використанням цих технологій. Відкритість, прозорість, підзвітність влади та участь в управлінні громадян стають основою для належного врядування, а технології забезпечують доступність та простоту цих процесів. Вибір моделі електронної демократії у містах покладається безпосередньо на органи місцевого самоврядування та активних городян. Ці інструменти поєднуються та одночасно прискорюють розвиток сервісів і технологій е-врядування, зокрема, е-документообороту, якості е-сервісів влади, її прозорості, підзвітності та ефективності [21].

В контексті розвитку технологій з'явилась можливість активної реалізації прав громадянина на участь в управлінні державними та громадськими справами, контролю за діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування. Крім отримання державних послуг в електронній формі, за допомогою електронного уряду громадяни можуть і повинні використовувати простий і зручний спосіб участі у політичному житті держави, що має назву «електронна демократія» (electronic democracy). Е-демократія не руйнує систему

репрезентативної демократії, як це іноді стверджують радикальні апологети цифрових технологій. Створення громадських інформаційних сервісів призвело до виникнення феноменів, які трактують по-різному: краудсорсінг, мудрість натовпу, співучасть, громадянська підтримка. В свою чергу доцільно наголосити що з виникненням краудсорингу виник і спосіб маніпуляцій свідомості громадян та населення загалом через таке явище, як астротурфінг. Найширше визначення: імітація масової громадської ініціативи для створення ілюзії запиту від суспільства. Для цього використовують соціальні мережі, коментарі у пресі, масову розсилку, звернення, петиції (часом інфлюенсери та медіа подають астротурфінг як справжню ініціативу – свідомо чи несвідомо). Ключовий інструмент сьогоденного астротурфінгу – це цифрові технології ботоферм, які імітують масову народну реакцію або ініціативу [22].

Право на інформацію, як право на свободу думки, слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, є невід'ємним елементом системи прав людини, що при цьому мають великий взаємний вплив стосовно один одного. так, нині повноцінне життя людини немислиме без права вільно висловлювати свої думки, свої переконання, без доступу до інформації, а отже, без самого права на інформацію.

Інформаційні права сьогодні вимагають такого тлумачення, в якому, насамперед, буде враховано їх головну складову – інформаційну свободу. Якщо розуміти, то інформаційні права особи – це сукупність норм, що охороняються державною владою, які встановлюють принцип рівності прав людей, встановлюють пріоритет свободи людини та захищають свободу людини у сфері отримання, виробництва та передачі інформації. Він включає в себе як сукупність інформації права та вплив свободи людини, фундаментальна роль інформаційної свободи в реалізації інформаційних прав [6].

Досліджуючи питання інформаційних прав, ми не можемо обминути проблему їхнього захисту, адже поява нових технологій зумовлює і появу нових видів злочинів та діянь. Прогрес суспільства у сфері інформації, безумовно, надає країнам великі переваги в багатьох сферах суспільного життя, однак це тягне за собою не лише позитивні наслідки, адже чим швидше розвивається інформаційна сфера, тим більше виникає різноаспектних проблем, зокрема правопорушень у галузі інформаційно-комунікаційних

технологій. Такі злочини відбуваються не лише на локальному рівні, а й на світовому, що спричиняють загрозу міжнародній інформаційній безпеці. Зауважимо, що жодна держава не може боротися із цією проблемою самостійно, тому виникає потреба в міжнародній співпраці з питань кібербезпеки.

Ця проблема перебуває в центрі уваги, адже щороку кіберзлочинність завдає державам та приватним особам дуже великої шкоди. На 73-й сесії Генеральної асамблеї ООН генеральний секретар А. Гуттереш оцінив щорічні збитки від кіберзлочинності у світі в розмірі 1,5 трлн доларів [23]. За даними Cybersecurity Ventures, очікується, що глобальні витрати на кіберзлочинність зростатимуть на 15% щороку протягом наступних 5 років і досягнуть 10,5 трильйонів доларів США на рік до 2025 року, порівняно з 3 трильйонами доларів США у 2015 році [24].

Розуміння усіх небезпек кіберзлочинів підтвердив, у жовтні 2022 року Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг, що гібридні атаки чи кібератаки, за певних умов можуть активувати статтю 5 Північноатлантичного договору, а саме що збройний напад на одну або кількох із них у Європі чи у Північній Америці вважатиметься нападом на них усіх: і, відповідно, вони домовляються, що в разі здійснення такого нападу кожна з них, реалізуючи своє законне право на індивідуальну чи колективну самооборону, підтвержене Статтею 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй, надасть допомогу тій Стороні або Сторонам, які зазнали нападу, і одразу здійснить, індивідуально чи спільно з іншими Сторонами, такі дії, які вважатимуться необхідними, включаючи застосування збройної сили, з метою відновлення і збереження безпеки у Північноатлантичному регіоні. Про кожний такий збройний напад і про всі заходи, вжиті у зв'язку з ним, буде негайно повідомлено Раду Безпеки ООН. Такі заходи будуть припинені після того, як Рада Безпеки вживе заходів, необхідних для відновлення і підтримання міжнародного миру та безпеки [25].

В Україні основна кількість з інцидентів стосується поширення шкідливого програмного забезпечення в Державний сектор. За даними Держспецзв'язку у період з середини лютого до початку березня українські організації зазнали близько 2800 кібератак, а історичний рекорд за добу для України склав 271 DDoS-атак. Для порівняння: за весь 2021 рік було 2200 кібератак. Їхня кількість за три останні роки зросла в 5 разів. Найбільші 5 кібератак 21 століття підтверджують важливість кіберзахисту бізнесу будь-якого розміру та сфери діяльності в інформаційному суспільстві. За даними звіту від Microsoft, ще від жовтня 2021 року 19% кібератак у світі були спрямовані проти України. Це друге місце у рейтингу після США. У свою чергу 98% всіх кібератак використовують людський фактор і розраховані на дії непередбаченого користувача та менеджменту бізнесу [26].

Що швидше людство переходить в онлайн, то з більшою кількістю ризиків нам усім доводиться стикатися щодня. Слова «кібербезпека» та «кібератака» перетворюються з ефемерних на повністю осмислені, – це те, з чим ми маємо справу все частіше. Власне, кожен користувач інтернету має замислюватися над безпекою свого перебування у мережі, адже жертвами кіберзлочинців не завжди є уряди країн, великі компанії або успішні банки. Часто це звичайні громадяни, котрі мають скромні рахунки у банку та сторінки у кількох соціальних мережах [27].

Висновки. Наука та технологія відіграють усе більш домінуючу роль у сучасному житті, і з кожним роком стає все більш очевидною міра, до якої наукові розробки можуть як підтримувати, так і перешкоджати реалізації прав людини. В контексті дослідження перш за все потрібно наголосити, що інформаційне право однієї людини не має порушувати будь-яких прав іншої людини. Інформаційний простір досить складно контролювати, але є велика потреба підкорити його відповідним законам. Законодавець повинен враховувати вимоги та потреби суспільства, безперечно потрібний контроль та чітке співвідношення інформаційних прав та інформаційної свободи.

Глобалізація проникає у всі сфери суспільного життя, активно впливає на право та створює нові тенденції правового регулювання прав людини. Інформаційний простір не має кордонів, тому кожна держава визначає свої правила реалізації прав людини на інформацію, створюються відповідні структури надання та захисту інформації, та здійснюються спроби убезпечити людину від шкідливої інформації. В сучасних реаліях інформація це одночасно зброя і товар, а лише потім знання. Цілком зрозуміло, що передбачити всі шляхи та перспективи розвитку інформаційних прав, суспільства та глобалізації загалом досить складно. Інформаційні права є фундаментом демократичного розвитку, формою реалізації прав громадян на отримання повної та об'єктивної інформації, проте це можливість, а не зобов'язанням людини.

Література:

1. Щирба М.Ю. Ознаки трансформації прав людини в умовах глобалізації суспільства. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 837. С. 379-381.
2. Четверте покоління прав людини: особливості правового регулювання, проблеми та перспективи розвитку в сфері охорони здоров'я: монографія / за заг. ред.: д.ю.н., проф. С.Б. Булеци; д.ю.н., доц. М.В. Менджул. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 444
3. Талапина Э.В. Право и цифровизация: новые вызовы и перспективы. Журнал российского права. 2018. № 2. С. 8.
4. Правдюк А.Л. Конституційні засади права на інформацію: актуальні проблеми. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 11. С. 102–104. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-11/21>

5. Holubieva, V., Pravdiuk, A., Oliinyk, S., Manzhai, O., Shynkar, T. (2022) Constitutional and legal provision of the right to access information in Ukraine and the countries of the European Union. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. Vol. 12, Issue. 1. P. 156–159.
6. Данильян, О.Г., Дзьобань, О.П. Проблема співвідношення інформаційних прав та інформаційної свободи людини в сучасному світі. "Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого". Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2018. 1, 36 С. 8–19. DOI: <https://doi.org/10.21564/2075-7190.36.123053>.
7. Дзьобань О, Жданенко С. Інформаційна революція:соціоантропологічні та світлоглядні трансформації. Інформація і право. 2021. № 4 (39) С.22-34
8. Малахова О.М. Трансформація традиційних цінностей в період глобалізації. URL: <https://www.sworld.com.ua/index.php/ru/philosophy-and-philology-413/philosophical-anthropology-413/20039-413-1281> (дата звернення: 05.01.2023)
9. Венгеров А.Б. Теория государства и права: учеб. для юрид. вузов. М.: Юриспруденция, 2000. С. 92
10. Арістова, І. (2011) Наука «інформаційне право» на новому етапі розвитку інформаційного суспільства. Правова інформатика. № 1(29). С. 3-11
11. Дзьобань О.Цифрова людина як філософська проблема. Інформація і право. 2021.№ 2 (37) С.9-19
12. Турченко. О., Фурман В. Обмеження права на доступ до публічної інформації в умовах воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 5. С. 107-113. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.20>
13. Веб-сайт Омбудсмена України <https://ombudsman.gov.ua>
14. Конституція України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення 05.01.2023)
15. Кохановська О.В. Цивільно-правові проблеми інформаційних відносин в Україні. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юрид.наук: 12.00.03. – Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ, 2006. 560 С.
16. Загальна декларація прав людини: Декларація від 10 грудня 1948 року / Генеральна Асамблея ООН. URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015. (дата звернення 05.01.2023)
17. Малярченко Т. Безпека людини у мінливому світі: монографія. Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім». 2013. 200 с
18. Калюжний К.Р. Сутність інформаційних прав людини в науці інформаційного права. Юридичний вісник. 4 (25). 2012. С. 56.
19. Гиляка О.С. Особливості забезпечення окремих прав людини в умовах цифрової трансформації. Захист прав, свобод і безпеки людини в інформаційній сфері в сучасних умовах: Матеріали другої науково-практичної конференції. 21 травня 2020 р., м. Київ. / Упоряд: В. Г. Пилипчук, О.В. Петришин. Київ, 2020. 376 с
20. Кириченко М.К. Вплив цифрових технологій на розвиток людського і соціального капіталу. Humanities Studie. 2019. № 1(78). С. 108–129.
21. Правдюк А.Л. Електронна демократія (краудсоринг) як елемент сучасних прав громадян. Наукові інновації та передові технології. 2022. Вип. № 3 (5). С. 85–97. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-3\(5\)-85-97](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-3(5)-85-97)
22. Правдюк А.Л. Астротурфінг в соціальних мережах як загроза демократичному державотворенню. Наукові інновації та передові технології. 2023. Вип. № 1 (15). С. 154–166. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-1\(15\)-154-166](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-1(15)-154-166)
23. Якимчук М. Особливості правового регулювання протидії кіберзлочинності в Україні: порівняльно-правовий аспект. Нове українське право, 2021. Вип. 4.С. 182-186. DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.4.27>

24. Веб-сайт Cybersecurity Ventures URL: <https://cybersecurityventures.com> (дата звернення 05.01.2023)

25. Веб-сайт Верховна Рада України URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_008#Text (дата звернення 05.01.2023)

26. Веб-сайт Mind.ua URL: <https://mind.ua/publications/20238234-kiberbezpeka-dlya-biznesu-pid-chas-vijni-yak-zavaditi-shkidlivomu-trafiku-fishingovim-atakam-zarazhenniu> (дата звернення 05.01.2023)

27. Інтернет-портал RaySpace Magazine. Кібервійна – це сучасна реальність: Найгучніші кібератаки в Україні та світі і способи захисту від них. <https://psm7.com/uk/security/kibervijna-se-suchasna-realnist-najguchnishii-kiberataki-v-ukra%D1%97ni-ta-sviti-i-sposobi-zaxistu-vid-nix.html> (дата звернення 05.01.2023)

References:

1. Shchyrba, M. (2016) Oznaky transformatsii prav liudyny v umovakh hlobalizatsii suspilstva.[Signs of the transformation of human rights in the conditions of globalization of society] Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika». Yurydychni nauky- Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Legal sciences. № 837. S. 379-381. [in Ukrainian].

2. Chetverte pokolinnia prav liudyny: osoblyvosti pravovoho rehuliuвання, problemy ta perspektyvy rozvytku v sferi okhorony zdorovia. [The fourth generation of human rights: peculiarities of legal regulation, problems and prospects for development in the field of health care] monohrafiia / za zah. red.: d.iu.n., prof. S.B. Buletsy; d.iu.n., dots. M.V. Mendzhul. Uzhhorod: Vyd-vo UzhNU «Hoverla», 2020. 444 s [in Ukrainian].

3. Talapina, Je.(2018) Pravo i cifrovizacija: novye vyzovy i perspektivy.[Law and digitalization: new challenges and prospects.] Zhurnal rossijskogo prava- Journal of Russian Law. № 2. S. 8. [in Russian]

4. Pravdiuk, A. (2021) Konstytutsiini zasady prava na informatsiiu: aktualni problemy. [Constitutional principles of the right to information: current problems.] Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal - Legal scientific electronic journal. № 11. S. 102–104. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-11/21>[in Ukrainian].

5. Holubieva, V., Pravdiuk, A., Oliinyk, S., Manzhul, O., Shynkar, T. (2022) Constitutional and legal provision of the right to access information in Ukraine and the countries of the European Union. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. Vol. 12, Issue. 1. P. 156–159. [in English].

6. Danylian, O, Dzoban, O. (2018) Problema spivvidnoshennia informatsiinykh prav ta informatsiinoi svobody liudyny v suchasnomu sviti. [The problem of the relationship between information rights and information freedom of a person in the modern world.] "Visnyk NIuU imeni Yaroslava Mudroho". Seriya: Filosofiia, filosofiia prava, politolohiia, sotsiolohiia- "Yaroslav the Wise NYU Bulletin". Series: Philosophy, philosophy of law, political science, sociology.1, 36, 8–19. DOI: <https://doi.org/10.21564/2075-7190.36.123053>. [in Ukrainian].

7. Dzoban, O , Zhdanenko, S.(2021) Informatsiina revoliutsiia:sotsioantropolohichni ta svitlohliadni transformatsii.[Information revolution: socio-anthropological and worldview transformations.] Informatsiia i pravo- Information and law. № 4 (39) S.22-34 [in Ukrainian].

8. Malakhova, O. (2013) Transformatsiia tradytsiinykh tsinnosti v period hlobalizatsii. [Transformation of traditional values in the period of globalization.] URL: <https://www.sworld.com.ua/index.php/ru/philosophy-and-philology-413/philosophical-anthropology-413/20039-413-1281>[in Ukrainian].

9. Vengerov, A. (2000)Teoriya gosudarstva i prava: ucheb. dlja jurid. vuzov. [Theory of state and law: textbook. for legal universities.] Moscow: Jurisprudencija, 2000. S. 92 [in Russian]

10. Aristova, I. (2011) Nauka «informatiine pravo» na novomu etapi rozvytku informatiinoho suspilstva.[The science of "information law" is at a new stage in the development of information society.] Pravova informatyka- Legal informatics. № 1(29). S. 3-11[in Ukrainian].
11. Dzoban, O. (2021) Tsyfrova liudyna yak filofska problema.[Digital people as a philosophical problem.] Informatiia i pravo- Information and law. № 2 (37) S.9-19 [in Ukrainian].
12. Turchenko, O., Furman, V. (2022) Obmezhennia prava na dostup do publichnoi informatiiv v umovakh voiennoho stanu.[Exchange of the right to access public information in the minds of the military camp.] Analitichno-porivnialne pravoznavstvo-Analytical-comparative law № 5. S. 107-113. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.20> [in Ukrainian].
13. Veb-sait Ombusmena Ukrainy [Website of the Ombudsman of Ukraine] Retrieved from: <https://ombudsman.gov.ua> [in Ukrainian].
14. Konstytutsiya Ukrayiny: pryynyata na p'yatyi sesiyi Verkhovnoyi Rady Ukrayiny 28 chervnya 1996 roku [The Constitution of Ukraine: adopted at the fifth session of the Verkhovna Rada of Ukraine on June 28, 1996]. (1996, June 28). Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].
15. Kokhanovska, O. (2006) Tsyvilno-pravovi problemy informatiinykh vidnosyn v Ukraini.[Civil and legal problems of information media in Ukraine.] Dysertatsiia na zdobuttia naukovoho stupenia doktora yuryd.nauk- Dissertation on the health of the scientific level of Doctor of Law. Kyiv, 560 S. [in Ukrainian].
16. Zahalna deklaratsia prav liudyny vid 10.12.1948, # 995_015 [Universal Declaration of Human Rights of 10.12.1948, #995_015]. (1948). Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Bulletin of Ukraine, 93 [in Ukrainian].
17. Maliarenko, T. (2013) Bezpeka liudyny u minlyvomu sviti.[Bezpeka people at the slow world] monohrafiia. Donetsk: TOV “Skhidnyivydavnychiy dim”. 200 s [in Ukrainian].
18. Kaliuzhnyi, K. (2012) Sutnist informatiinykh prav liudyny v nauki informatiinoho prava.[The essence of information rights of a person in the science of information law.] Yurydychni visnyk- Legal Bulletin.4 (25). S. 56. [in Ukrainian].
19. Hyliaka, O. (2020) Osoblyvosti zabezpechennia okremykh prav liudyny v umovakh tsyfrovoy transformatsii. [Peculiarities of ensuring certain human rights in the conditions of digital transformation] Zakhyst prav, svobod i bezpeky liudyny v informatiinii sferi v suchasnykh umovakh- Protection of human rights, freedoms and security in the information sphere in modern conditions: Materials of the second scientific and practical conference. Materialy druhoi naukovo-praktychnoi konferentsii. 21 travnia 2020 r., m. Kyiv. / Uporiad. :V.H. Pylypchuk, O.V. Petryshyn. Kyiv, 2020. 376 s [in Ukrainian].
20. Kyrychenko, M. (2019) Vplyv tsyfrovyykh tekhnolohii na rozvytok liudskoho i sotsialnoho kapitalu.[The influence of digital technologies on the development of human and social capital.] Humanities Studie.№ 1(78). S. 108–129. [in Ukrainian].
21. Pravdiuk, A. (2022) Elektronna demokratsiia (kraudsorynh) yak element suchasnykh prav hromadian.[Electronic democracy (crowdsoring) as an element of modern rights of citizens] Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii- Scientific innovations and advanced technologies. № 3 (5). S. 85–97. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-3\(5\)-85-97](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-3(5)-85-97) [in Ukrainian].
22. Pravdiuk, A. (2023) Astroturfinh v sotsialnykh merezhakh yak zahroza demokratychnomu derzhavotvorenniu.[Astroturfing in social networks as a threat to democratic state formation] Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii- Scientific innovations and advanced technologies. № 1 (15). S. 154–166.DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-1\(15\)-154-166](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-1(15)-154-166) [in Ukrainian].
23. Yakymchuk, M. (2021) Osoblyvosti pravovoho rehulivannia protydii kiberzlochynnosti v Ukraini: porivnialno-pravovy aspekt. [Peculiarities of legal regulation of combating cybercrime in Ukraine: comparative legal aspect.] Nove ukrainske pravo- New Ukrainian law, Vyp. 4. S. 182-186. DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.4.27> [in Ukrainian].

24. Veb-sait Cybersecurity Ventures [Web site Cybersecurity Ventures] Retrieved from: <https://cybersecurityventures.com> [in English]. (2023, January, 20).

25. Veb sait Verkhovna Rada Ukrainy [Website of the Verkhovna Rada of Ukraine] Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_008#Text [in Ukrainian]. (2023, January, 20).

26. Veb-sait Mind.ua [Website Mind.ua] Retrieved from: <https://mind.ua/publications/20238234-kiberbezpeka-dlya-biznesu-pid-chas-vijni-yak-zavaditi-shkidlivomu-trafik-fishingovim-atakam-zarazhenyu> [in Ukrainian]. (2023, January, 20).

27. Internet-portal PaySpace Magazine. Kiberviina – tse suchasna realnist: Naihuchnishi kiberatomy v Ukraini ta sviti i sposoby zakhystu vid nykh. [Cyberwar is a modern reality: The loudest cyberattacks in Ukraine and the world and ways to protect against them.] Retrieved from: <https://psm7.com/uk/security/kibervijna-ce-suchasna-realnist-najguchnishi-kiberatomy-v-ukra%D1%97ni-ta-sviti-i-sposobi-zaxistu-vid-nix.html> [in Ukrainian]. (2023, January, 20).